

Dr. Deák-Kondákor Dóra,
OPCAT Nemzeti Megelőző Mechanizmus
Főosztályvezető részére,
Alapvető Jogok Biztosának Hivatala
deak-kondakor.dora@ajbh.hu

Tárgy: Jelzés a Rábaparti Integrált Szociális Intézmény állapotáról

Tisztelt Főosztályvezető Asszony!

A Társaság a Szabadságjogokért jogvédő szervezet (TASZ) és a Magyar Helsinki Bizottság (MHB) a Civil Konzultációs Testület tagjaiként az alábbi jelzést teszik a Nemzeti Megelőző Mechanizmus szempontjából kiemelten releváns ügyben.

Szervezetünk a sajtóból értesült róla, hogy Szentgotthárdon, a Rábaparti Integrált Szociális Intézményben továbbra is fennáll, mi több, egyre súlyosbodott a már 2018 óta jelenlévő ágyi poloskainvázió. Az intézményben dolgozók beszámolói alapján a poloskák egyre terjednek az épületszárnyak között, olyan mértékű az invázió, hogy a kártevők nem csak éjjel, hanem nappal is marják a betegeket, ellepik az ágyakat és bútorokat, több gondozottnak gennyes sérüléseket okozva ezzel. Mindez az intézmény veszélyesen nagyfokú munkaerőhiányát is tovább fokozta, hiszen a legtöbben nem tudnak és nem akarnak olyan körülmények között dolgozni, amely a saját és családjuk egészségére is veszélyt jelent.

A szentgotthárdi otthon az AJB-1561/2021. sz. ügyben hozott jelentés szerint Magyarország és az Európai Unió legnagyobb krónikus pszichiátriai betegeket ellátó otthona, amely összesen 734 főt láthat el. A gondozottak nagy részének elhelyezése itt végleges, vagyis egész életére szól. Az itt élők immár öt éve élnek poloskák között és olyan nagyfokú munkaerőhiány mellett, ami a biztonságos gondozásukat alapjaiban veszélyezteti. Ezt a fenti számú jelentés is megállapította, ugyanakkor az otthon működésével kapcsolatos ombudsmani intézkedést a Hivatal nem tett. Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalához (AJBH) hasonlóan az Európa Tanács Kínzás, Embertelen vagy Megalázó Bánásmód vagy Büntetések Megelőzésére létrehozott Európai Bizottsága (CPT) is látogatást tett a szentgotthárdi otthonban 2018-ban a fenti okokból. Jelentésében a CPT kifejezetten kérte, hogy az intézmény kiváltási folyamatáról tájékoztassák, ami a mai napig el sem indult. Az AJBH-hoz hasonlóan a CPT is megállapította, hogy az intézményben sürgősen gondoskodni kell a munkaerőhiány pótlásáról és a betöltetlen álláshelyek feltöltéséről, ehelyett jelentősen csökkent a dolgozói létszám, a körülmények pedig tovább romlottak.

A Covid-19 járvány óta az itt élő pszichiátriai betegek kizárólag az udvaron vagy a látogató fogadó helyiségben találkozhatnak bárkivel, ezért a hozzátartozók nem látják a 6-10 fős szobákban uralkodó állapotokat. Ezt a korlátozást az intézmény továbbra is fenntartja, habár az elrendelésének valódi indoka már megszűnt. Mi több, a nyilvánosságban megjelent információk szerint 2023. augusztus 3-án a fenntartó Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság a lakók kijárási tilalmát rendelte el a "járványügyi helyzetre" hivatkozással a szentgotthárdi otthonban. Annak ellenére, hogy a dolgozók több alkalommal is jelezték, a helyzet olyan súlyos, hogy mindkét fertőzött épületet le kellene zárni, és a gondozottakat azonnal másik épületbe kellene szállítani, sem az intézmény vezetése, sem a

fenntartó nem intézkedett ez iránt. Ezzel egy időben a dolgozók sajtónyilatkozatát az intézmény szabályzata korlátozza, ezért a legtöbben tehetetlenek. Habár 2023 nyarán a fenntartó képviselői látogatást tettek az otthonban, az általunk elérhető információk alapján a látogatásról hivatalos jegyzőkönyv még nem készült, ez nyilvánosan nem elérhető.

Az öt éve tartó poloskainvázó és a nagyfokú munkaerőhiány, az intézmény vezetésének és a fenntartó főigazgatóság mulasztásainak, hanyagságának következményei, és mindezek miatt a gondozottak jogainak további, aránytalan korlátozása sértik a gondozottak kínzás és embertelen, megalázó bánásmód tilalmához fűződő jogát, ahogy az emberi méltósághoz, és testi-, lelki egészséghez való jogukat, a szabadsághoz, magánélet tiszteletben tartásához való jogukat, és szociális biztonsághoz való jogukat is.

A jelenlegi helyzet ellentétes a dolgozók egészséget nem veszélyeztető, biztonságos munkafeltételekhez való jogával is, a problémák nem megfelelő kezelése pedig a munkaerőhiány egyik közvetlen előidézője, aminek révén a dolgozók testi-lelki egészséghez való joga is sérül.

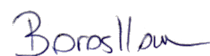
Fentieknek megfelelően kérjük a t. Főosztályvezető Asszonyt, hogy a Nemzeti Megelőző Mechanizmus keretében mielőbb tegyen látogatást a helyszínrre, a hatáskörébe tartozó lépéseket tegye meg, és a megtett lépésekről, valamint vizsgálódásának eredményéről tájékoztassa a Civil Konzultációs Testület tagjait és a nyilvánosságot egyaránt.

Budapest, 2023.09.04.

Együttműködésében bízva, tisztelettel:

dr. Moldova Zsófia
Magyar Helsinki Bizottság
programvezető

dr. Boros Ilona
Társaság a Szabadságjogokért
projektvezető